

D:1610

KAYNAKLAR

- AKTAŞ, Şerif(1998) *Roman Sanatı ve Roman İncelemesine Giriş*, Ankara: Akçağ Yayınları
- AKYÜZ, Kenan, vd.(2000) *Fuzuli Divanı*, Ankara: Akçağ Yayınları
- BATISLAM, H. Dilek (2003) "Divan Şiirinde Aşık, Sevgili, Rakip Üçlüsü ve Ölüm" *Folklor Edebiyat*, C.IX, S.34, s.186-199.
- ÇULHAOĞLU, Gülşen (2002) *Şeyhi'nin Hüsvrev ü Şirin Mesnevisindeki Aşk İlişkileri*, Ankara: Bilkent Üniversitesi Ekonomi Ve Sosyal Bilimler Enstitüsü
- DEMİREL, Mustafa(1983) *Kemal Paşazâde, Yusuf u Züleyha, Seçmeler*, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları
- FUZULİ (1981) *Leyla vü Mecnun*, (Haz. Hüseyin Ayan) İstanbul :Dergah Yayınları
- HAMDULLAH HAMDİ(1991) *Yusuf u Züleyha*, (Haz. Naci Onur), Ankara: Akçağ Yayınları
- HORATA, Osman (1990) *Cemalî, Hümmâ vü Hümmâyün (Gülşen-i Uşşâk), İnceleme-Tenkritli Metin*, Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi
- KOÇIN Abdulhakim(2003) *Divân Şiirinde Şairlerin Aşka Yaklaşımları*, *Kastamonu Eğitim Dergisi Cilt:11 No:2* 395-422
- MUHYİDDİN İBN-İ ARABİ (2001) *Fütuhât-ı Mekkiye*, İstanbul: Esmâ Yayınları
- ÖZTÜRK, Zehra (2001) *Hamdullah Hamdî's Mesnevî: Yusuf ve Zelhâ Introduction, Text, Analysis and Facsimile*, Harvard University.
- PALA, İskender (2008) *Kitab-ı Aşk*, İstanbul: Alfa Yayınları
- PALA, İskender (1989) *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü, I-II*, Ankara: Akçağ Yayınevi.
- PALA, İskender (1996) *Ah Mine'l-Aşk*, İstanbul: Kapı Yayınları.
- SETTARİ, Celal (1998) *Züleyha'nın Aşk Derdi*, Çev. M. Kanar, İstanbul: İnsan Yayınları.
- TARLAN, Ali Nihat (1992) *Hayâlî Divanı*, Ankara: Akçağ Yayınları
- TAVUKÇU, Orhan Kemal (2000) *Ahmet Rıdvan, Hüsvrev ü Şirin*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora tezi
- TÜRKDOĞAN, Melike (2008a) *Klasik Türk Edebiyatında Yusuf u Züleyha Mesnevileri Üzerine Mukayeseli Bir Çalışma*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi
- TÜRKDOĞAN, Melike (2008b) "Bir Bildungsroman Olarak Aşk Mesnevileri" *EKEV Akademi Dergisi*, Sayı 37/Yıl: 12, s.227-238
- www.ekitap.kulturturizm.gov.tr

Eşrefoğlu Rûmî
Dünyâullah Gaybî
(181301)

İznikli Eşrefoğlu Rûmî'nin Türk Edebiyatı Üzerindeki Etkisi: Gaybî, Handî ve Hilmi Yavuz Örnekleri

Impact of Eşrefoğlu Rumi of Nicosia on Turkish Literature:
Samples from Gaybi, Handi and Hilmi Yavuz

Mustafa GÜNEŞ*

ÖZET

Yûnus'un, en önemli takipçilerinden birisi olan Eşrefoğlu Rûmî, İznik'te söylediği sevgi, barış ve dostluk yüklü sözleriyle gönül ve ruh dünyamızı, yüzyıllardan beri aydınlatmaya devam ediyor. Eşrefoğlu, ilmi, edebî, ahlaki ve fikrî birikimle söylediği şiirleriyle, geçmişten günümüze Türk şiiri üzerinde etkili oldu.

XV. yüzyıldan günümüze gelinceye kadar yazılan pek çok şâirin divanında yer alan şiirlerde, Eşrefoğlu etkisi görülür. Çok sayıda şâirin, onun şiirlerine nazire (benzer şiir) yazdıklarını biliyoruz. Ayrıca, antiplojik özellik taşıyan çeşitli şiirlerin bulunduğu şiir mecmualarında da Eşrefoğlu Rûmî'ye ait veya onun şiirlerine benzer başka şâirler tarafından yazılmış şiirlere rastlamak mümkündür.

Kütahyalı gönül adamı, XVII. yüzyıl şâiri Gaybî Sun'ullah Sultan, Eşrefoğlu Rûmî'den sonra, Yûnus Emre'nin en önemli takipçilerinden birisidir. Gaybî ile Eşrefoğlu Rûmî arasında aynı okulun öğrencisi olmaları bakımından çeşitli şiirsel benzerliklerin bulunduğu görülür.

XIX. yüzyılda Anadolu dışında yetişmiş bir şâir olan Eski Zağralı Handî'nin Divançesinde bulunan bir şiir (Tahnis), Eşrefoğlu'nun yaklaşık üç yüz sene sonra Balkanlardaki şiir dünyasını da etkilediğini göstermesi açısından önemlidir. Ayrıca, Eşrefoğlu'nun, geleneğe ve çeşitli tasavvufî motiflere şiirinde yer veren çağdaş Türk şiirinin önemli temsilcilerinden Hilmi Yavuz'a etkisi de onun çağdaş Türk şiirine etkilerini göstermesi bakımından anlamlıdır.

ANAHTAR KELİMELER

Tasavvuf şiiri, Eşrefoğlu, Gaybî, Handî, Hilmi Yavuz

ABSTRACT

For centuries, Eşrefoğlu Rumi, one of the important supporters of Yunus Emre, has been enlightening our emotional and spiritual sides with his peace, love and friendship loaded remarks that he made in Nicosia. He deeply influenced Turkish poetry with his poems

Sunullah Gaybî

1.5.66- Gaybî'nin Sohbetnâmesi, Sevim
Ömeroğlu, AÜ. DTCF., (BT. 354), An-
kara 1971, 67 s.

Bitirme (Mezuniyet) tezi.

06 HAZİRAN 1996

Sunullah Gaybî

1.5.65- Gaybî Sohbetnâme, Ali Bulut, AÜ.
DTCF., (BT. 453), Ankara 1972, 52 s.

Bitirme (Mezuniyet) tezi.

06 HAZİRAN 1996

İHVAK Yayın No: 006
Hacı Hasan Efendi Külliyyatı: 06

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

24 TEM 2008

Yayına Hazırlayan
Yunus Vehbi Yavuz

Sun'ullah-i Ğaybî

DİVÂN-I ĞAYBÎ

ve

Ahmet Fehmi Sivâsî'nin Mevlidi

Yazma Nüsha

Kapak & İç Tasarım
Abdurrahman Yalnız

Baskı & Cilt
Bayrak Matbaacılık,
Davut Paşa Cad. No: 14 Kat: 2
Topkapı / İstanbul

Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Dem. No:	171594
Tas. No:	TGU.232 SUN. D

Müstensih

Hasan Rami YAVUZ

Yayına Hazırlayan
Yunus Vehbi YAVUZ

© Bütün hakları Ruhu'l-Kur'ân'a Hizmet Vakfı'na aittir.

İrtibat

Barbaros Cad. 63. Sokak No: 1 Kat: 2 Yüzyıl Mahallesi Bağcılar - İstanbul
0212 539 88 33 www.hasanramiyavuz.net

SONUÇ

Entelektüel sermayeyi, yönetim sistemlerinin görünmeyen aktiflerin yönetimi olarak da düşünebiliriz. İşletmelerin mevcut şirket yapısı ve insan kaynakları bir taban olarak düşünülürse, entelektüel sermaye bu tabanın üçüncü boyutunu oluşturan yükseklik olarak algılanabilir. Entelektüel sermayenin ön plana çıkması, yönetim sistemlerini de yeniden gözden geçirmemizi gerekli kılmıştır. Ayrıca eğitimin bir süreç olduğu unutulmadan, yenilenmek ve rekabete ayak uydurmak amacıyla iyi yetişmiş kalifiye insan gücü için eğitim, yaşamın ve üretimin her aşamasında devreye sokulmalıdır. Çünkü entelektüel sermaye, zenginlik yaratmak için devreye sokulabilen entelektüel malzemedir. Yani bilgi, entelektüel mülkiyet ve deneyimdir. Bu bir kolektif beyin gücüdür.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- BOOTH Rupert, "The Measurement Of Intellectual Capital", **Managent Accounting**, November 1998.
- BOZKURT Rüştü, "Entelektüel Kişiliğin Özellikleri", **Dünya Gazetesi**, 25.06.1997.
- BOZKURT Veysel, **Enformasyon Toplumu ve Türkiye**, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 1996.
- COŞKUN Bülent, "Şirketlerin Yeni Zenginliği", **Macro**, Temmuz, 1999.
- ÇAVUŞGİL Tamer, "Entelektüel Sermaye ve entelektüel Örgüt", **Açıköğretim Dergisi**, C.2, S.2, Kış 1996.
- DRUCKER Peter F., **Kapitalist Ötesi Toplum** (Çev:Belkis ÇORAKÇI), İnkilap Kitabevi, İstanbul, 1994.
- DÜREN Zeynep, "21. Yüzyıl İşletmeciliğinin Temel Eğilimleri", **Dünya Gazetesi**, 10.02.1999.
- JOHNSON Mike, **Gelecek Binyılda Yönetim**(Sinem GÜL), Sabah Kitapları, İstanbul, 1992.
- KOÇEL Tamer, **İşletme Yöneticiliği**, Beta Yayınları, İstanbul, 1995.
- LEE David, "Entelektüel Sermaye", **Executive Excellence**, S.30, Eylül 1999.
- NAHAPIET Janne-GHOSHAL Sumantra, "Social Capital Intellectual Capital And The Organizational Advantage", **Acedemy Of Management Riview**, Vol.23, No:2, 1998.
- ÖNCE Saima, **Muhasebe Bakış Açısı İle Entelektüel Sermaye**, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 1999.
- ÖZDEMİR Nurullah, "Entelektüel Sermaye", **Kalkınmada Anahtar Verimlilik**, (MPM), Sayı:127, Temmuz 1999.
- PAPATYA Gürçan, "Entelektüel Sermaye Gerçeği", **Kalite Show**, Sayı:37, Mart, 1999.
- PAPATYA Gürçan, "Rekabete Dönük Avantaj: Entelektüel Sermaye", **Dünya Gazetesi**, 26 Ocak 1999.
- STEWART Thomas A., "Your Company's Most Va Mable Asset: Intellectual Capital", **Fortune**, October 3, 1994.
- STEWART Thomas A., **Entelektüel Sermaye** (Çev:Nurettin ELHÜSNİ, Yayını Haz. Zülfü DİCLELİ). MESS Yayını, İstanbul, 1997.
- TEKİN Cem, "Küresel Rekabete Ne kadar Hazırız", **Dünya Gazetesi**, 14 Mayıs 1999.
- TOFFLER Alvin, **Yeni Güçler Yeni Şoklar** (Çev:Belkis ÇORAKÇI), Altın Kitaplar, İstanbul, 1992.
- TUTAR Hasan, "Küreselleşme Sürecinde Bilginin Anlamı ve Kalitesi", TSE Standart, Nisan 1998.

2824

Gaybi Sunullah (070096)

DİNİ-TASAVVUFİ TÜRK EDEBİYATI VE KÜTAHYALI SU'NULLAH GAYBİ EFENDİ

Yrd. Doç. Dr. Mustafa GÜNEŞ*

ÖZET

Türk Edebiyatı, Halk, Tekke ve Divan edebiyatı olmak üzere üç ana dalda gelişimini sürdürmüştür. Makalemizin başlangıç kısmında Osmanlıda, Tasavvuf Edebiyatının doğuşunu ve gelişimini ele aldık. Daha sonra da Kütahyalı Gaybi Divanı'ndan seçtiğimiz şiirleri vezin, kafiye, nazım şekli, türleri vb. bakımlardan inceledik.

GİRİŞ

Klasik Türk edebiyatı, halk, tekke ve Divân edebiyatı olmak üzere üç grup halinde teşekkül ederek gelişimini sürdürmüştür. Bunlardan Tekke edebiyatının teşekkül ve gelişimini şu şekilde özetleyebiliriz:

Hicri II. yüzyılda ortaya çıkan Tasavvuf, cereyanı zamanla dünyanın çeşitli yerlerine ve özellikle İslâm âlemine yayıldı. İslâmiyet'in ilk yıllarında mevcut olmayan bu akım, Küfeli Ebû Hâşim, Süfyan-ı Sevrî, Zünnün, Bayezid-i Bestâmî, Hallac-ı Mansûr, Cüneyd-i Bağdadi, Abdülkerim Kuşeyri, İmam-ı Gazali, Suhreverdî ve Abdülkadir Geylânî gibi büyük mutasavvıflar tarafından çeşitli İslâmî esaslarla zenginleştirilerek sistemli bir şekilde ifade edildi. Bunların eserleri halk arasında büyük ilgi uyandırdı. Hükümdarlar tekke ve zaviye yaptırıp şeyhlere intisab ederek bu akımı fiilen desteklediler. Meşhur mutasavvıf şeyhlerin ölümünden sonra onların

* D.P.Ü. Fen-Edebiyat Fak. Öğretim Üyesi

DOĞU'DAN BATI'YA DÜŞÜNCENİN SERÜVENİ

OSMANLI'DA FELSEFE VE AKLÎ DÜŞÜNCE

8. Cilt

Proje Editörü

PROF. DR. BAYRAM ALİ ÇETİNKAYA

8. Cilt Editörü

Doç. Dr. Ahmet Hamdi FURAT

Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Dem. No:	242387
Tas. No:	109 DOĞ.8

İnsan

İstanbul 2015

(181301)

SUN'ULLÂH-İ GAYBÎ

Bilal Kemikli*

23 Temmuz 2016

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Ş üftî şâir ve muhakkiklerden olan Sun'ullah-ı Gaybî, Kütahya'da doğmuştur. Hakkındaki kayıtlarda doğum tarihi verilmemiştir. Sadece ünlü eseri *Sohbet-nâme*'de 1649'da İstanbul'a gelerek Oğlanlar Şeyhi İbrahim Efendi (ö. 1065/1655)'ye intisap ettiğini belirtir. Kütahya'da temel eğitimi alıp yirmi-yirmi beş yaşlarında İstanbul'a geldiği ihtimalinden hareketle, 1624-1629 yılları arasında doğmuş olabileceği düşünülmektedir. Şiirlerinde Gaybî mahlasını kullanır. Bazı kaynaklar ondan "Gaybî er-Rûmî" olarak bahsetse de, eserlerinde isim ve künyesine ilişkin olarak "Sun'ullah b. Ahmed b. Beşîr", "Sun'ullah b. Şeyh Ahmed b. Şeyh Beşîr" ve "Kalburcuzâde Sun'ullah Gaybî el-Kütahyevî" şeklinde kayıtlar vardır. Döneminde ilim ve irfân hayatına kazandırdığı üyelerle tanınan bir aileye mensuptur. Babası bir dönem Kütahya'da müftülük de yapmış olan Ahmet b Beşîr'dir. Müftî Derviş, Çavdaroğlu, Çavdaroğlu Ahmet ve Müftî mahlaslarıyla yazdığı şiirlerinden oluşan küçük bir *Divân*'ı vardır. Dedesi Çavdar Şeyhi lakabıyla tanınan Şeyh Beşîr'dir. Büyük dedesi Kalburcu Şeyhi Pir Ahmed, semâ ve devrân konusunda *Burhânü'l-erbân fi-hükmi't-teğannî ve'd-deverân* adıyla bir risâle yazmıştır.

Sun'ullah-ı Gaybî'nin tahsilini nerede yaptığı ve kimlerden ders aldığı bilinmemektedir. Kaynaklarda ve eserlerinde bu hususla ilgili herhangi bir bilgi

* Prof. Dr., Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi.

867 - 872

120178

Divanlar Dizisi

1074/1663

SUN'ULLÂH-I GAYBÎ DÎVÂNÎ
İNCELEME - METİN

Dr. Bilal KEMİKLİ

Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi Yavuz ARGIT Bölümü	
Dem.No.	120178
Tes.No	T811.237 SUN. 6

İSTANBUL, 2000

Kay.: İMZKZEKF s. 521; TN 2/1252 (4954); VSMR s. 134. ♣Yaz.Krl.

GAYBÎ (?-1661ds.): Mutasavvıf şair. Kütahya'da doğdu. Adı ve künyesi, eserlerinde Sun'ullah b. Ahmed b. Beşir ve Kalburcuzade diye geçmektedir. Sun'ullah Gaybî mahlasını kullandı. Bazı Arapça kaynaklarda ondan Gaybî er-Rûmî olarak bahsedilmekle birlikte eserlerinde ve eserlerinin bulunduğu mecmu'alarda bu şekilde tanındığına dair bir kayıt yoktur. Müfti Derviş olarak bilinen Ahmed b. Beşir'in (Müfti Derviş)* oğludur. Türk tasavvufu açısından önemli bir merkez olan Kütahya'da büyüdü ve öğrenimini burada tamamladı. 1649'da İstanbul'a gelerek Aksaray Öğlanlar Tekkesi Şeyhi İbrahim Efendiye (Derviş İbrahim) intisab etti. Çeşitli mecmu'alarda bulunan müstensih kayıtlarında Bektâşî ve Sünbülî, günümüzde yapılan bazı çalışmalarda ise Hurûfî olduğu ileri sürülmekle birlikte, eserlerinde verdiği tarikat silsilesinden onun İbrahim Efendi yoluyla Bayramî-Melâmî ve Kütahyalı Şeyh Müslihiddin Efendi yoluyla da Halvetiyyenin Sinâniyye koluna mensup olduğu anlaşılmaktadır. Şeyhi Derviş İbrahim'in 1655'te ölümünden sonra Kütahya'ya dönerek, tasavvufî düşüncelerini yaymaya çalıştı. Ancak bu düşünceleri diğer âlimler tarafından eleştirildi. Onun "tenâsüh" ve "hulûl" düşüncesine sahip bir zındık olduğu ileri sürüldü. Mensur risâlelerinin büyük bir bölümünde, hakkında ileri sürülen eleştirilerin yanlışlığını ortaya koymaya çalıştı. Her zaman dinin "zâhir"ine bağlı ve Hanefî olduğunu "tenâsüh" ve "hulûl"u reddettiğini ifade etti. Döneminde mutasavvıf ve âlimler arasında cereyan eden tartışmalara katılarak "devrân" ve "sema"ın hak olduğunu ilmî bir dille ortaya koydu. Ölümüyle ilgili kaynaklarda açık bir tarih bulunmamaktadır. En son eseri olan *Risâle-i Esmâ'yı* 1087 (1676)'da yazdığı bilinmektedir. Dolayısıyla bu tarihten sonra vefat etmiş olmalıdır. Kütahya Musalla Mezarlığında bulunan kabrinin üzerinde bir türbe inşa edildi. Türbe, 1980 yılında onarıldı. Gaybî, dinî-tasavvufî Türk edebiyatının en önemli temsilcilerinden biridir. Şiirlerinde, tasavvufî düşüncelerini manzum olarak anlatmaya çalışan şair, Yunus'un takipçileri arasında sayılmaktadır. Onun şairliği hakkında ilk değerlendirmeyi yapan Rıza Tefvik'e göre, kısa bir manzumeye açık, zarif ve sade bir

Türkçe'yle bütün bir felsefeyi yerleştirebilecek kuvvette bir şairdir. **Eserleri/ Manzum:** *Divân-ı Gaybî* (Millet K AEME nu. 316, İÜK TY nu. 697; MK Yz 2831, 2999/1, 3017, 3993) ve *Kesfî'l-Gitâ, Hudâ Rabbim Manzûmesi*'dir. Bazı kütüphanelerde kayıtlı bulunan *Devriye-i Arşîye-i Gaybî, Kesfî'l-Gitâ* kasedesi; *Eş'ar-ı Gaybî, 11 Beyitlik Tasavvufî Bir Eser, Şiirler ve Nutk-ı Gaybî* de *Divân*'ının birer parçasıdır. **Mensur:** *Târiku'l-Hak fî Teveccühi'l-Mutlak* (İ. B. Atatürk Kitaplığı, nu. K. 292); *Ruhu'l-Hakîkâ* (İ. B. Atatürk Kitaplığı, nu. 107), *Sohbetnâme* (İ. B. Atatürk Kitaplığı, nu. K. 292), *Bî'at-nâme, Tarikat-ı Hâlvetiyye ve Bayramiyye, Mekârimü'l-Ahlâk, Tuhfetu'l-Uşşak, Risâle-i Reddi-i Hulûl ve'l-İttihad, Akâ'id-nâme* (İ. B. Atatürk Kitaplığı, O. N. Ergin, nu. 62/5), *Mes'ele-i Sülûk, Risâle fî-Hâlli'd-Devrân, Risâle-i İlm u Amel ve Risâle-i Esmâ* (Kütahya Belediyesi Mustafa Yeşil K., nu. 24596). Bunlardan başka Yâr Ali b. Siyâvüş'ün *Mekâsid-i Ayniyye* isimli eserini de tercüme ettiği zikredilmektedir.

Kay.: İMZKZEKF s. 521; KÂ 4/ 2968-2969; Mahmûd Celâleddin el-Hulvî, *Lemezât-ı Hulvî ez-Leme'ât-ı Ulvî*, (Haz. M. S. Taysî), İst. 1992, s. 460; MN (SK. Halet Ef., nu 628), 332b; OM 1/136; Hüseyin Vassaf, *Sefîne-i Evliyâ-yı Ebrâr fî Şerh-i Esmâ-ı Esrâr* (SK. Yazma Bağışlar, nu 2307, 2/297a-298b); İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Kütahya Şehri*, İst. 1932, s. 235 vd. ; Ş. Elçin, *Türk Folkloru*, 3. C., sayı:28, Kasım 1981, s. 10-12; D. Kaya, *Şairnâmeler* s. 16. Bağdatlı İsmail Paşa, *Hediyetü'l-Arifin Esmâü'l-Müellifin ve Asârü'l-Musannifin*, İst. 1951; Mustafa Hakkı, *Kütahya Halk Şairleri*, Kütahya 1934; Hamza Güner, *Kütahya Şairleri*, Kütahya 1967; Fuat Köprülü, *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*, Ank. 1982; Rıza Tefvik, *Halk Edebiyatı Makaleleri*, (Haz. A. Uçman), Ank. 1982; Abdülbâki Gölpınarlı, *Melâmilik ve Melâmiler*, İst. 1992; TDEA 3/292-293; TEA/AÖ 2/524; TN 2/735 (3105); V. M. Kocatürk, *Tekke Şiiri Antolojisi* s. 355 Bilal Kemikli, *Sun'ullâh-ı Gaybî Divânı İnceleme-Metin*, AÜ, SBE, Dr. Tezi, Ank. 1998. ♣B. KEMİKLİ

GAYBÎ Bey, bk. KAYGUSUZ Abdal

ĞAYETBAYEV, Nail Ashat oğlu (20.6.1948-): Başkurt sahası hikâye yazarı. Başkurdistan'ın Baymak şehrinde bir işçi ailesinde dünyaya geldi. 1966'da Sibay şehrinde liseyi bitirdi. Bir sene Sibay'da elektrik ustası olarak çalıştıktan sonra, Magnitogorsk Metalürji Enstitüsünü kazandı. 1972 yılda mezun oldu ve Ke-

Gaybî Sun'ullah ve Hudâ Rabbim Risâlesi

dr. kadir güler

Osmanlı Devleti'nin kültür merkezlerinden biri olan Kütahya, yetiştirdiği yirmidört şairle, onun üzerinde şair yetiştiren otuziki yerleşim merkezi arasında onikinci sırayı almaktadır.¹

Ondördüncü yüzyıldan itibaren Kütahya'nın edebî ikliminde yetişen şairler arasında Gaybî Sun'ullah Efendi veya halkın kendisine lâyük gördüğü diğer ismiyle Hudâ Rabbim Sultan, "hakiki bir mutasavvıf ve kıymetli bir şair"dir.²

Doğum ve ölüm tarihleri hakkında kesin bir şey söylemek mümkün değildir.³ Kaynaklarda 1615-20 yılları arasında doğduğu ve 1665 ve 1676 tarihinden sonraki bir tarihte öldüğü ifade edilmektedir.⁴

Şeri'ât ve tarikat kaidelerini ve esaslarını baba ocağında alan Gaybî, öğrendikleriyle yetinmeyerek İstanbul'a (1059/1649) gelir. Zamanın tanınmış müşîdlerinden Aksaray Oğlanlar Dergâhı Şeyhi İbrahim Efendi'ye intisab eder.

Çilesini tamamladıktan sonra onun halifesi olur. 1065/1655 tarihinde müşîdinin vefatı üzerine Kütahya'ya döner. Dedesinin (Merkez Efendi Halifelerinden Kalburcu Şeyhi olarak tanınan Pîr Seyyid Ahmet Beşîr Efendi) dergâhında halkı irşâd eden⁵ 1076/1665 veya 1087/1676 tarihinden sonraki bir tarihte vefat eder⁶ Gaybî'nin türbesi bugün Kütahya'da Musalla olarak bilinen mezarlığın içindedir.

Türbesi halk tarafından "Hudâ Rabbim Sultan Türbesi" olarak bilinmekte ve ziyaret edilmektedir. Türbenin çevresindeki mahalleye de "Gaybî Efendi Mahallesi" denilmektedir.

Gaybî'nin başta Divân'ı olmak üzere *Sohbetnâme*, *Bi'âtnâme*, *Tarîku'l-Hakk fi'l-Teveccühi'l Mut-*

lak, *Akâidnâme*, *Rûhü'l-Hakîka*, *Şerh-i Esmâ-i Hüsnâ*, *Mebârimü'l Ahlak fi Tarîkatî'l Uşşâk*, *Makasid-ı Ayniye*⁷ ve *Hudâ Rabbim* adlı eserleri bulunmaktadır.

Biz bu yazımızda Gaybî'nin Kütahya'da çok meşhur olan Hudâ Rabbim Risâlesi'ni tanıtmaya çalışacağız.

Gaybî, Hamzavî-Melâmi akîdesine bağlıdır.⁸ Müşîdi İbrahim Efendi'nin bu akîdeyle ilgili görüşlerini *Sohbetnâme*'de detaylı olarak anlatmaktadır.

Kütahya'ya döndükten sonra irşâd vazifesini yaparken Melâmi görüşleri dolayısıyla zühhâd tarafından Şîilikle itham edilir. Gaybî, kendisine isnad edilen bu ithamları reddeder ve ehl-i sünnet akaidine bağlı olduğunu belirtmek için "*Hudâ Rabbim*" adlı risâlesini yazar.⁹

Abdülbâkî Gölpınarlı; *Hudâ Rabbim Risâlesi*'nin, Gaybî'ye ait olmadığını ve Erzurumlu İbrahim Hakkı'nın *Ma'arifetnâme*'sinden alınarak Gaybî'ye atfedildiğini yazmaktadır.¹⁰

Uzunçarşılı ise; Gaybî'nin, Erzurumlu İbrahim Hakkı'dan bir asır önce yaşadığını söyleyerek buna karşı çıkmakta ve risâlenin an'âne olarak Gaybî'ye isnad edildiğini söylemektedir.¹¹

Kanaatimize göre de manzume şu sebeplerden dolayı, Gaybî Sunullah Efendi'ye ait olmalıdır: Birincisi, karşılaştığımız altı nüshadan 1307/1891 tarihli basma nüshanın ikinci sayfasında eserin ki-meait olduğu ve basıldığı tarih şöyle yer almaktadır: "Hazâ Hudâ Rabbim, Gaybî Kütâhiyyevî, Kütâhiyye Sancağı Ma'ârif Matba'asında tab' ve tem-sîl kılınmıştır. 1307 senesi "Gaybî'ye ait olmayan bir manzumenin maarifçe ona ait gösterilerek basılması zor bir ihtimal olsa gerek.

İkincisi, Kütahya Vahîd Paşa İl Halk Kütüphanesi Yazma Eserler Bölümü'nde bulunan iki yazma eserin¹² içinde yer alan Hudâ Rabbim risâlesi Gaybî Sunullah adına kaydedilmiştir. Kütüphaneyi vakfeden Vahîd Paşa'nın Gaybî'ye ait olmayan manzumeyi ona aitmiş gibi göstermesini mümkün görmemekteyiz.

Üçüncüsü, Kütahya'da konu ile ilgisi olan herkes manzumenin Gaybî'ye ait olduğunu ve her evde bu manzumenin bulunabileceğini söylemektedir.¹³ Halk an'âne olarak manzumenin Gaybî'nin olduğu inancındadır.

Risâle, *Ma'arifetnâme*'de şu başlık altında yer

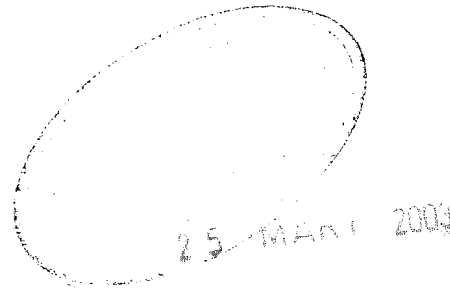
zikretmişti. Avrupa yönünden henüz bir yardımın yetişmeyeceğini kesin olarak öğrenen şövalye reisi bir aldatma tedbiri ile yumuşatma elde etmeye ve bu şekilde zaman kazanmaya niyetlendi. "İşte böylece padişah ihtarnın ertesi günü Osmanlı ordugahına elçiler gönderdi. Görünürde daha uygun ve münasip teslim şartları talep etmek istediği halde, gerçek maksadı beklenen saldırıyı, beklediği yardımın geleceği güne kadar geciktirebilmek idi."⁵¹

Şövalyelerin bu kötü niyetinden, Osmanlı ordusunca vaktinde şüphe edildiğine dair bir işarete rastlanılmamaktadır. Şu var ki, teslim müzakeresi sırasında Rodos limanına akşam üzeri bir kaç geminin girmeye fırsat bulunduğu⁵² Osmanlılar tarafından müşahade olunmasıyla, kuşatma tedbirleri evvelkinden daha sıkı bir surette tekrar edildi. Bu kuvvetlerin yardıma gelmesiyle şövalyeler cesaretlendiler ve sözlerinde durmayarak, hünkarnın bayrağını kaleye dikmek üzere gelenleri katlettiler. Bunun üzerine kale topa tutuldu ve daha sonra şövalyelerin dayanma güçleri kırıldı. Kale, 7 Safer 929'da Osmanlılara teslim oldu⁵³. Rodos şövalyelerine, teslim akabinde, önceden zikrolunan barış şartlarına eşit öneriler ile aman verildi.

Adamın fethinden sonra bir divan toplantısı yapıldı, adada gerekli asker bırakılmakla tamir edilme emri verildi, defterdar Abdüsselam harcamalardan sorunlu olarak tayin edildi, sonra padişah tarafından Venedik'e, özel bir elçi ile bir fetihname gönderildi ve yakınlık duyulan memleketlerden sayılan Venedik Cumhuriyeti ile siyasi ve ticari münasebetlerin artırılması arzu edildiği bildiril-

di. Venedik ise, böyle günden güne kuvvet kazanarak düşmanlarını tehdit altında bulunduran, doğudaki düşmanlar ile dostluk kurmasının, Avrupa devletleri nezdinde iyi bir şekilde telakki edilemeyeceğini görünce, Avrupa'ya karşı, Rodos olayından dolayı müteessir görünmek istedi. Şövalyelerin çöktüğünü, Venedikliler vasıtasıyla duyan papa VI. Handereans⁵⁴ 3.3.1523'te Avrupa devletlerine ihtarnameler gönderdi. Muhtırasında şu sözler yazılı idi: "Eğer Avusturya imparatoru, Fransa ve İngiltere kraları, aralarındaki anlaşmazlığı bırakmazlar ve Türkler aleyhinde birleşerek hareket etmek için bir fikir birliğine varmazlarsa, muhtemelen Yüce Allah, imparatoru mülkünden sürüp çıkarmak için Türkleri ona musallat edecektir. Bu tehlikenin önemini bir sebepten dolayı daha büyük görüyorum, zira: Hıristiyan hükümdarlar, yönetimleri altındaki halka haksızlıklarda buldukları halde Türkler, Hıristiyan reyalarını kendi kilise düzenlerine bağlı kalarak yaşamakta serbets bırakırlar ve onlardan yalnız vergi alırlar ki, bunun miktarı da Hıristiyan hükümdarların kendi tebaaları üzerine yükledikleri vergilerden daha azdır"⁵⁵.

Papanın bu sözleri bir nevi, hakkın da sesiydi; yoksa alenen Türkler'in adaletini doğrulayan bir fikir açıklaması en büyük günahlardan sayılabilir. 500'den fazla şiddetli saldırı ve çarpışmalardan sonra⁵⁶ 7 Safer 929/ 27.12.1522'de, altı ay süren sıkı bir kuşatmadan sonra, Kanunî Sultan Süleyman tarafından teslim alınan Rodos ile ona bağlı diğer adalar, tam 390 yıl Osmanlıların idaresinde kalmış ve 5 Mayıs 1912'de Trablusgarb savaşı esnasında ne yazık ki, İtalyanlar tarafından işgal edilmiştir⁵⁷.

54. Vatikan'ın 217. papası. (1522-1523). Muncid, 112.

55. H.Halit, a.g.e., 20 "Calender of Letters and Dispatches relating Negotiations between England and Spain. ismindeki tomar belgelerden alındı, 2/533'ten naklen.

56. D. Bouhours, The Life of the Renowned Peter D'Aubusson, Grand Master of Rhodes, London, 1679, 481-487.

57. Celalettin Rodoslu, Rodos ve İstanköy Adalarında Gömülü Tarihi Simalar, Ankara, 1945, 11.

Türk Tasavvuf Edebiyatında Devriyye ve Sun'ullâh-ı Gaybî'nin Devriyyesi

Bilâlî KEMİKLİ*

ulemânın eleştirisi ve ithâmına neden olmuştur (Ocak, 1998; Ocak, 1990; Öngören, 1996). Bu durumu, yaptığı faaliyetlere bağlı olarak Kütahya ulemâsı tarafından zındıklıkla itham edilen Gaybî'nin hayatında açıkça görmek mümkündür. Her ne kadar, kendisi için "Din-i İslâm şer'-i Ahmed mezheb-i Nümân yeter" (Akâidnâme, 27a) dese de ulemânın biçtiği zındıklık imajından kurtulamamıştır.

Gaybî kendisine dönük ithamların, tasavvuf diline vâkıf olmadıkları için sohbetlerinde ele aldığı konular anlayamayan kişilerin, burada sözü edilen konular alandışı kalan bazı ulemâyâ intikal ettirmelerinden kaynaklandığını ileri sürmektedir. Gerek şahsına ve gerekse mensubu bulunduğu düşünce ekolüne karşı oluşturulan yanlış anlaşılmayı ortadan kaldırmak için de fikirlerini telif etmiştir. Bu bakımdan o eserlerinde, vücudun birliği ilkesini benimseyen melâmet düşüncesini, ilmi bakış ve sâde bir üslupla ayrıntılı olarak ortaya koymaktadır. Gaybî'nin tarafımızdan hazırlanan Divân'ı ve bu makalede ele alınacak, olan Keşfü'l-Gitâ Kasidesi'nden başka, Hüdâ Rabbim, Tarîku'l-Hak fi Teveccühü'l-Mutlak, Rûhu'l-Hakîka, Sohbetnâme, Bi'atnâme, Risâle-i Halvetiyye vü Bayramiyye, Mekârimü'l-Ahlak, Risâle-i Tuhfetu'l-Uşşak, Risâle-i Redd-i Hulûl ve'l-İttihâd, Akâidnâme, Mes'ele-i Süllûk, Risâle fi Halli'd-Devrân, Risâle-i İlm u Amel ve Risâle-i Esmâ isimli eserleri bulunmaktadır.

Şiirlerinde tasavvuf felsefesini ve bu felsefe içerisinde önemli bir yere sahip olan insan-ı kâmil nazariyesini açıkça izah ve telkîn eden Gaybî'nin, insanın dünyaya geliş ve tekrar dünyadan gidış mâcerasını ele aldığı devriyyesi bu makalenin konusunu teşkil etmektedir. Gaybî'nin devriyyesi, Türk tasavvuf edebiyatı tarihinde bilinen en önemli devriyelerden biri olmakla birlikte bu güne değin yayımlanmamıştır. Bu konuda bir boşluğu dolduracağımı umduğumuz çalışmada, yayımlanan met-

GİRİŞ

Sun'ullâh-ı Gaybî, Orta Asya'da Hoca Ahmet Yesevî ve Anadolu'da Yunus Emre'nin açtığı çıgrıda gelişen Türk tasavvuf edebiyatının önemli temsilcilerinden biridir. Şiirlerinde felsefi tasavvufun en grift konularını sade ve anlaşılır bir üslupla işler. Döneminin sosyo-kültürel tarihinin en önemli kaynaklarından olan mensur eserlerinde ise; mensubu olduğu tasavvuf ekolünün tarihi ve düşünceleri ile içinde yaşadığı devrin dinî ve ilmi anlayışını yansıtır.

Şiirleri ve mensur eserleriyle edebiyat, din ve kültür tarihi içerisinde ayrıcalıklı bir yere sahip olan Gaybî, siyasi ve sosyal bakımdan büyük karışıklık ve bunalmalara sahne olmakla birlikte, kültürel ve edebî hayatta canlı ve parlak bir devir olan onyedinci yüzyılda yaşamıştır. Aslen Kütahyalı olup tasavvufi geleneğe sahip bir aileye mensuptur (Kemikli, 1998a). Temel eğitimini, Kütahya müftüsü olarak görev yapan "Müftü Derviş" olarak da bilinen babası Ahmet b. Beşir'den almış, daha sonra, en önemli eseri olan Sohbetnâme'de kaydettiğine göre 1059(1649) tarihinde İstanbul'a gelerek Aksaray Oğlanlar Tekkesi Şeyhi İbrahim Efendi'ye intisab etmiştir. İbrahim Efendi'nin 1065(1655)'te ölümünden sonra ailesinin yaşadığı Kütahya şehrine dönerek burada, müridinden tevârûsen aldığı ve kendi içsel tecrübesiyle temellendirdiği melâmet düşüncesini neşretmiştir. Bilindiği gibi melâmet klasik anlamda bir tekke anlayışındaki esmâ, devrân ve zikir gibi uygulamaların yerine metafizik konuların muhtevi irfânî sohbeti esas almaktadır. Bu nedenle hem düşünceleri geniş halk kesimine yayılma imkânı bulamamış ve hem de bazı melâmî şeyhleri, irfân sohbetlerinde tasavvuf dili içerisinde şathıyyât (türrehât) olarak nitelenen ifadeler serdetmişlerdir. Bu ise, melâmî anlayışa kurulu düzenin ihtiyatla yaklaşmasına ve dönemin dinî anlayışına yön veren

*Dr. Y.Y.U. İlahiyat Fak. Türk-İslâm Edebiyatı Anabilim Dalı

Sun' ullâh-ı Gaybî / Bilâl KEMİKLİ

Akçağ Yayınları / 391

Kaynak Eserler / 89

Tekke Şiiri / 6

ISBN 975-338-315-0

Kapak: Emin Bebek

Dizgi ve Sayfa Düzeni / Hikmet Karatosun

Baskı: Başer Matbaası 356 88 88

1. Baskı / Ankara, 2000

Genel Yönetmen / Hüseyin Hüsnü Yazıcı

Yayın Yönetmeni: Ahmet Tülek

Akçağ Basım Yayım Pazarlama A.Ş.

Tuna cad. 8/1 06420 Kızılay - Ankara

Tel: (312) 432 17 98 - 433 86 51

Fax : 432 28 52

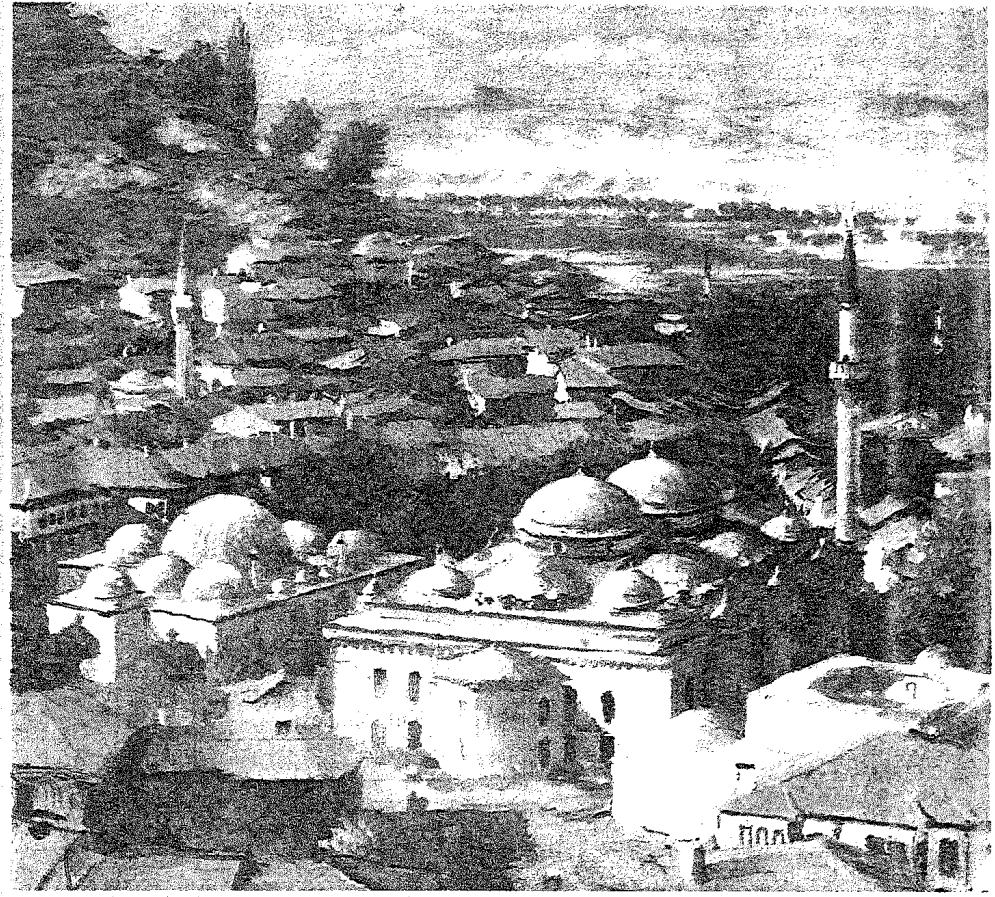
SUN'ULLÂH-I GAYBÎ

Hayatı – Eserleri - Şiirleri

Dr. Bilâl KEMİKLİ

Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi Yavuz ARGIT Bölümü	
Dem.No.	123195
Tas.No.	022.077
	SUN

AKÇAĞ

(Ahmet YAKUPOĞLU' nun firçasından)

KÜTAHYA'NIN GENEL BİR GÖRÜNÜŞÜ

(Ulu Camii ve Civarındaki Medreseler)

Yazar: Abdurrahman Doğan,

KÜTAYALI Sunullah GAYBİ

Hayatı, Fikirleri, Eserleri

25 MART 2003

İSTANBUL 2001

Fütüvvetnâme Muhtevâlî Bir Manzûme Şerhi
ŞERH-İ MANZÛME-İ GAYBÎ

Ömür CEYLÂN*

Âhî Teşkilatları, Türk müessesesi tarihinin önemli fakat bir o kadar da karmaşık alanlarından biridir. Önemlidir çünkü ahlâk, iktisat, toplumsal bilinç, dayanışma, üretim, rekabet, iş eğitimi ve daha pek çok kavramı kuşatan çok yönlü bir müesseseleşme örneğidir. Karmaşıktır zirâ kökeni, doğuş yeri, kurucusu, nitelikleri ve ritüelleri ile bugüne dek farklı pek çok görüşe zemin hazırlamıştır¹. Bununla birlikte Âhîlik hakkında yapılan çalışmaların ve yayınların ittifak ettikleri en önemli husus, onun ahlak temellerinin dayandırıldığı *fütüvvet* anlayışıdır. Nitekim tasavvuf tarihinden ayrı düşünilemeyecek olan âhîlik tarihi de bunu doğrulamaktadır.

Fütüvvet-Fütüvvetçilik-Âhîlik

Yiğitlik, cömertlik ve özveri sahibi olmak anlamındaki fütüvvet, Kur'ânî İslâm literatüründe Hz. İbrahim, Hz. Yûsuf ve Ashâb-ı Kehf'in seciyeleridir. Aynı zamanda fütüvvet, vahyi en geniş ve en ideal boyutta anlamayı hedefleyen ilk sûfîlerden beri tasavvuf çevrelerinin de ilgisini çeken kavramlardan biridir. Öyle ki ilk dönem sûfîlerinin en meşhurlarından Ebû Hafs Haddâd (ö.883), müstakil bir teşkilat hüviyetindeki Arap fütüvvetçiliğinin siyâsî kurucusu kabul edilen Hâlîfe Nâsir'dan üç, en eski Fütüvvetnâme müellifi olan Sülemî'den² (ö.1021) yaklaşık bir asır evvel fütüvveti şöyle tarif etmektedir: ““Fütüvvet: Başkasına adalet ve insafla muâmele etmek, fakat onlardan adalet ve

Hazırlayan: M. Fatih Köksal, I. Ahi Evran-ı Veli ve Ahilik
Araştırmaları Sempozyumu [12-13 Ekim 2004 KIRŞEHİR]
Bildiriler: I, Kırşehir 2005, s.223-247. İSAM 140173

* Doç. Dr., İstanbul Kültür Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, İSTANBUL

¹ Âhîlik araştırmaları ile ilgili belli başlı yayınların bir değerlendirmesi için bkz. Ahmet Yaşar Ocak; “Türkiye’de Âhîlik Araştırmalarına Eleştirel Bir Bakış”, *I. Uluslararası Âhîlik Kültürü Sempozyumu Bildirileri*, KBY, Ankara 1996, s. 129-138.

² Ebu Abdîrahman Muhammed İbn el-Hüseyn es-Sülemî; *Tasavvufta Fütüvvet, Çevirisiyle Birlikte Yayına Hazırlayan: Süleyman Ateş; Ankara Üniversitesi İlahiyat Fak. Yayını No: 135, Ankara 1977.*

علي رضا قره بلوط، معجم المخطوطات الموجودة في مكتبات
استانبول و أناطولي، الجزء الأول، [y.y.,t.y.] ، İSAM 141806

s. 608

Part 2005

1879 - صنع الله غيبي بن عبد الله الكتاهي الرومي

العثماني الصوفي الشاعر المتخلص بغبي المعروف بالكتاهي
- من أحفاد الشيخ أحمد بشير المعروف بقالبورجي
شيخي - التوفي 1669/1080

(أنظر : هدية العارفين 428/1 ؛ عثمانلي مؤلفلري
136/1 ؛ معجم المؤلفين 25/5)

من تصانيفه :

1 - بيعت نامه - في التصوف (منظوم) (ت)

معلم جودت رقم 2/344 ورقة 51-59 ؛ حاجي محمود
رقم 2/2492 ورقة 33-57 ، 1279 هـ رقم

2/2630 ورقة 51-57 ، 1274 هـ هاشم بابا رقم
3/76 ورقة 22 ، 1308 هـ عثمان أركين رقم 1/62

ورقة 6 ؛ رقم 1/107 ، 2/291 ، 2/1074 ورقة
38-45 ، 1301 هـ

2 - رسائل صنع الله غيبي - في التصوف (ت)

بروسه عمومي رقم 1441 ؛

3 - رسالة في العناصر الأربعة (ت)

ملي كتيبخانه آ 4/3092 ورقة 37-46 ، 1082 هـ

4 - روح الحقيقة (ت)

عثمان أركين رقم 2/62 ورقة 708 ؛ رقم 3/107
ورقة 16-18 ؛

5 - صحبت نامه - في التصوف (منظوم) (ت)

معلم جودت رقم 1/344 ورقة 51 ؛ بلديه يكي
باغشتر رقم 292 ورقة 41 ؛ حاجي محمود رقم

3137 ؛ عثمان أركين رقم 81 ورقة 18 ، 1319
هـ رقم 1/291 ورقة 25 ؛ رقم 1/1074 ورقة 38

؛ متحف مولانا رقم 1655 ورقة 57 ، 1067 هـ

6 - طريق الحق في التوجه المطلق - في التصوف (ت)

معلم جودت 4/344 ورقة 63-67 ، 1304 هـ بلديه

يكي باغشتر 2/292 ورقة 42-47 بخط المؤلف ؛ عثمان

أركين رقم 3/62 ورقة 9-14 ؛ رقم 2/107 ورقة 10-

15 ، 1185 هـ رقم 4/291 ورقة 31-33 ؛

7 - عقائد نامه (ت)

عثمان أركين رقم 5/62 ورقة 18-20 ؛

8 - قصيدة " خدا ربم تعالي الله " (ت)

خراجحي أوغلي رقم 2/868 ورقة 38-39 ؛ وحيد

باشا رقم 1273 ورقة 3 ؛ رقم 1325 ورقة 6 ؛

جامعة أرضروم قسم المبيعات رقم 2/146 ؛

9 - كشف الغطا في وحدة الوجود (منظوم) (ت)

أحمد ثالث بيكيلر رقم 4/4063 ورقة 79-82 ، 1187

هـ معلم جودت رقم 10/339 ورقة 184-185 ؛ رقم

3/344 ورقة 60-61 ؛ عثمان أركين رقم 16/59 ورقة

114-116 ؛ رقم 3/291 ورقة 29-31 ؛ رقم

2/299 ورقة 21-25 ؛

10 - مكارم الأخلاق في طريق العشاق (ت)

عثمان أركين رقم 4/62 ورقة 15-17 ؛

TÜRKİYE TEZLER VERİ TABANI

Doğan, Abdurrahman
Sunullah Gaybi hayatı, eserleri, fikirleri ve sohbetnâmesi / haz. Abdurrahman Doğan.--
1997.
217 y. ; 28 cm.
Tez (Yüksek Lisans).-- Uludağ Üniversitesi : [İlahiyat Fakültesi] Temel İslâm Bilimleri
Anabilim Dalı Tasavvuf Bilim Dalı
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mustafa Kara

Kemikli, Bilal

Sun'ullah-i Gaybi divanı inceleme-metin / haz. Bilal Kemikli.-- 1998.
473 y. ; 28 cm.
Tez (Doktora).-- Ankara Üniversitesi
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ali Yılmaz

TÜRKİYE MAKALELER VERİ TABANI

Dini-Tasavvufi Türk Edebiyatı ve Kütahyalı Su'nullah Gaybi Efendi / Mustafa Güneş. --
Kütahya, 2000.
Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2. cilt, 4. sayı, 181-194. sayfa

Türk Tasavvuf Edebiyatında Devriyye ve Sun'ullah-ı Gaybi'nin Devriyyesi. / Bilal Kemikli,
2000.
İslami Araştırmalar, 13. cilt, 2. sayı

Türk Tasavvuf Edebiyatında Risale-i Devran ve Sema Türü ve Gaybi'nin Devran ve Sema'a
İlişkin Görüşleri / Bilal Kemikli. -- Ankara, 1997.
Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi [AÜİFD], 37. cilt, 443. sayfa

TÜRKİYE KÜTÜPHANELERİ VERİ TABANI

Divan-ı Gaybi / Sunullah Gaybi. -- [y.y., t.y.]
[İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi : Türkçe : 000697]

Hutbetü'l-Beyan Şerhi / Hüseyin b. Seyyid Gaybi ; müst. Yusuf Zıyaeddin. -- [y.y.] : Yazma,
[t.y.]
201 vr.
[İstanbul Belediye Kütüphanesi : Belediye : 000027]

Huccetname / Sun'ullah Şeyh el-Gaybi. -- [y.y.] : Yazma, [t.y.]
(1-50 vr.)
[İstanbul Belediye Kütüphanesi : Muallim Cevdet : 000344_Kü]

Biatname / Gaybi Sunullah Şeyh. -- [y.y.] : Yazma, [t.y.]
(50-59 vr.)
[İstanbul Belediye Kütüphanesi : Muallim Cevdet : 000344_Kü]

Teveccüh ve Murakabe Risalesi / Gaybi Sun'ullah Şeyh. -- [y.y.] : Yazma, 1304.
(62-67 vr.)
[İstanbul Belediye Kütüphanesi : Muallim Cevdet : 000344_Kü]

Devriyye-i Arşıyye Kasidesi / Sun'ullah Şeyh Gaybi. -- [y.y.] : Yazma, [t.y.]
(59-61 vr.)
[İstanbul Belediye Kütüphanesi : Muallim Cevdet : 000344_Kü]

Sohbetname / Sun'ullah b. Ahmed Gaybi. -- [y.y.] : Yazma, [t.y.]
(1-50 vr.)
[İstanbul Belediye Kütüphanesi : Muallim Cevdet : 000344_Kü]

Fütüvvetname / Seyyid Hüseyin b. Seyyid Gaybi ; müst. Ahmed Rıza. -- [y.y.] : Yazma, 1282.
(67-157 vr.)
[İstanbul Belediye Kütüphanesi : Muallim Cevdet : 000040_Kü]

Bey'atname / Sun'ullah Şeyh Gaybi. -- [y.y.] : Yazma, [t.y.]
(50-59 vr.)
[İstanbul Belediye Kütüphanesi : Muallim Cevdet : 000344_Kü]

Devriyye-i Arşıyye Kasidesi / Sun'ullah Şeyh Gaybi. -- [y.y.] : Yazma, [t.y.]
(59-61 vr.)
[İstanbul Belediye Kütüphanesi : Muallim Cevdet : 000344_Kü]

Teveccüh ve Murakabe Risalesi / Sun'ullah Şeyh Gaybi. -- [y.y.] : Yazma, [t.y.]
(61-67 vr.)